

'הטירה' - פרק ראשון

(מגרמנית: נילי מירסקי)

התחלה

ק' הגיע בשעת ערב מאוחרת. הכפר היה מכוסה שלג כבד. הר-
הטירה לא נראה כלל, ערפל ועלטה אפפוהו, שום נצנוץ, ולו קלוש, של אור
לא רמז על הטירה הגדולה. שעה ארוכה עמד ק' על גשר-העץ המוליך
מדרך-המלך אל הכפר ונשא עיניו אל מה שנדמה כריק גמור.

אחר כך הלך לחפש לו מקום לינה; בפונדק עוד היו אורחים, לפונדקי
אמנם לא היה חדר פנוי, אך כיוון שהופתע והתבלבל מאוד למראה האורח
המתאחר, הצייע לו שיישן על שק של קש באולם-האירוח; ק' הסכים. כמה
איכרים עוד ישבו ושתו בירה, אך הוא לא רצה לדבר עם איש, כמו ידיו
העביר את שק הקש מעליית-הגג לְאולם ונשכב ליד התנור. היה חם,
האיכרים שתקו, הוא עוד בחן אותם קצת בעיניו העייפות, אחר כך נרדם.

אך כעבור זמן מה כבר העירוהו משנתו. איש צעיר בלבוש עירוני
ופרצוף של שחקן, עיניו צרות וגבותיו עבות, עמד לידו עם הפונדקי. גם
האיכרים עדיין היו שם, אחדים סובבו קצת את כסאותיהם כדי להיטיב
לראות ולשמוע. הצעיר התנצל בנימוס על שהעיר את ק', הציג עצמו כבנו
של שַׁר-הטירה ואמר: "הכפר הזה הוא קניינה של הטירה, כל מי שגר או לן
פה, כאילו גר או לן, מבחינה ידועה, בטירה עצמה. איש אינו רשאי לעשות
זאת בלי היתר מטעם הרוזן. אבל אתה אין לך היתר כזה, או מכל מקום לא
הצגת אותו לפנינו."

ק' הזדקף למחצה על משכבו, החליק את שערותיו לַשֶּׁרן, הביט
באנשים מלמטה למעלה ואמר: "לאיזה כפר נקלעתי? יש פה טירה
בכלל?"

"בוודאי," אמר הצעיר לאט, ופה ושם נראה מישהו מניד בראשו כלפי

ק', "טירתו של האדון הרוזן יִסְטֶוֹסְט."

"וחייבים לקבל היתר-לינה?" שאל ק', כמבקש להשתכנע שלא בחלום שמע את הדברים שנאמרו לו קודם.

"את ההיתר חייבים לקבל," היתה התשובה, ומתוך לעג גס כלפי ק' פשט הצעיר את זרועו ושאל את הפונדקי ואת האורחים: "ואולי לא חייבים דווקא?"

"אם כן, אני חייב להשיג לי היתר כזה," אמר ק' בפיהוק והדף מעליו את השמיכה, כמבקש לקום.

"כן, אבל ממי?" שאל הצעיר.

"מהאדון הרוזן," אמר ק'. "אין שום ברירה אחרת."

"עכשיו, בחצות, להשיג היתר מהאדון הרוזן?" קרא הצעיר ונרתע צעד אחד לאחוריו.

"אי אפשר?" שאל ק' בשוויון-נפש. "אם כן, למה הערת אותי בכלל?" אלא שעתה יצא הצעיר מגדרו. "נימוסים של נְוודים!" קרא, "אני דורש ממך לנהוג כבוד בממונים מטעם הרוזן! הערתי אותך כדי להודיעך שאתה חייב לצאת מיד מתחומי נחלתו של הרוזן."

"די, נמאסה עלי הקומדיה הזו," אמר ק', מנמיך מאוד את קולו, ונשכב שוב ומשך עליו את השמיכה, "הגזמת קצת, ידידי הצעיר, ולעניין התנהגותך עוד אחזור מחר. הפונדקי והאדונים שם הם עדי, אם אני זקוק בכלל לעדים. ועוד אומר לך, ברשותך, שאני הוא מוודד-הקרקעות שהוזמן לכאן על-ידי הרוזן. העוזרים שלי יגיעו מחר בכרכרה עם המכשירים. לא רציתי לוותר על טיול בשלג, אבל לצערי תעיתי בדרך שוב ושוב, ולכן הגעתי מאוחר כל כך. בעצמי ידעתי, עוד לפני שבאת להטיף לי, שכבר מאוחר מכדי להתייצב בטירה. לכן גם הסתפקתי בלינה פה בפונדק, עד שהפרעת אותי משנתי בחוסר נימוס שכזה, אם להתבטא בעדינות. ובכך תמו ההסברים שלי. לילה טוב, רבותי." וק' הפך פניו אל התנור.

"מוודד-קרקעות?" עוד שמע שאלה מהוססת מאחרי גבו, ואז נפלה דממה. אבל הצעיר התעשת מיד ופנה אל הפונדקי, קולו מעומעם דיו להישמע כאילו הוא חס על שנתו של ק', ורם דיו בשביל שישמע הלה את דבריו בבהירות: "אברר זאת בטלפון." מה, גם טלפון יש להם בפונדק הכפרי הזה? הם מצוידים פה מעל ומעבר! פרט זה כשלעצמו הפתיע את ק', הגם שבכללו של דבר ציפה לכך דווקא. התברר שהטלפון קבוע כמעט מעל לראשו, ומתוך ישנוניות לא השגיח בו. והנה, אם ייאלץ הצעיר

לטלפן, הרי ייבצר ממנו, גם אם ישתדל מאוד, לחוס על שנתו של ק', השאלה היתה רק אם יניח לו הלה לטלפן. ק' החליט לאפשר זאת. אלא שעתה לא היה כל טעם להעמיד פני ישן, ולפיכך חזר ונשכב על גבו. הוא ראה את האיכרים מצטופפים יחד במורך ומסתודדים, בואו של מודד-קרקעות אינו עניין של מה בכך. דלת המטבח נפתחה, דמותה הכבירה של הפונדקית מילאה את הפתח, הפונדקי ניגש אליה על קצות אצבעותיו, לספר לה את החדשות. עתה הגיעה שעתו של הקשר הטלפוני. שר-הטירה ישן, אבל סגן השר, בעצם אחד הסגנים, פלוני מר פריץ, ענה לטלפון. הצעיר, שהציג עצמו בשם שְׂווארְצֶר, סיפר איך מצא את ק' – איש לבוש סחבות בשנות השלושים לחייו – ישן לו בנחת על שק של קש, תרמיל-גב זעיר משמש לו כר ומקל מסוקס מונח לידו. למותר לציין שהאיש נראה לו חשוד, וכיוון שהפונדקי הזניח את חובתו בעליל, היתה זו חובתו שלו, של שְׂווארְצֶר, לחקור בעניין. על כך שהעירוהו משנתו, על השאלות שנשאל, על האיום שהושמע באוזניו כדין, לגרשו מנחלת הרוזן – על כל אלה הגיב ק' בתרעומת מופגנת, ומי יודע, אולי אף בצדק, שכן לטענתו בא לכאן כמודד-קרקעות, והרוזן הוא שהזמינו. מובן שמבחינה פורמלית, לפחות, יש לבדוק את הטענה הזו, שעל כן מבקש שְׂווארְצֶר מן האדון פריץ לברר בלשכה המרכזית אם אמנם מחכים שם למודד כזה, ולהחזיר לו תשובה מיד.

שקט השתרר עתה, פריץ היה עסוק בבירורים שם למעלה, כאן למטה חיכו לתשובה, ק' לא שינה את תנוחתו, אף לא פנה לאחוריו, שום סקרנות לא ניכרה בו, עיניו בהו נכחו. מתוך סיפורו של שְׂווארְצֶר, שנתמזגו בו רשעות וזהירות, נמצא ק' למד שמידה ידועה של השכלה דיפלומטית הוקנתה בטירה אפילו לזוטרים כמו שְׂווארְצֶר זה. וגם חריצות לא חסרה להם שם, הלשכה המרכזית מקיימת תורנות-לילה. וגם ממהרת להשיב, כמדומה, שהנה פריץ מטלפן כבר. אך ההודעה שבפיו היתה קצרה מאוד, כנראה, שכן כעבור דקה השליך שְׂווארְצֶר את השפופרת בחמת-זעם. "הרי זה בדיוק מה שאמרת, צעק, "אין פה שום מודד-קרקעות, אלא סתם נווד שקרן, וקרוב לוודאי אף גרוע מזה." לרגע סבור היה ק' שכולם, שְׂווארְצֶר, האיכרים, הפונדקי והפונדקית, עומדים להסתער עליו, וכדי לחמוק מן המכה הראשונה, לפחות, מיהר לזחול אל מתחת לשמיכה, אבל כעבור רגע חזר ק' והוציא את ראשו אט-אט, שכן הטלפון צילצל בשנית, וכמו שנדמה

לו, בקול רם במיוחד. אף על פי שלא סביר היה להניח שגם הפעם מדובר בק', בכל זאת קפאו הכול במקומם, ושווארצ'ר חזר וניגש אל הטלפון. עכשיו עמד והקשיב לאיזה הסבר ממושך, ובסופו אמר חרש: "טעות, אפוא? כן, זה ממש מביך אותי. ראש-הלשכה טילפן בעצמו? מוזר, מוזר. איך אסביר זאת עכשיו לאדון המודד?"

ק' זקף את אוזניו. הטירה מינתה אותו אפוא למודד. מצד אחד אין הדבר נוח לו כלל, שהרי מתברר שיודעים עליו בטירה כל מה שצריך לדעת, יחסי הכוחות נשקלו והוחלט לצאת למאבק בחיך. אך מצד אחר הדבר נוח לו דווקא, שכן הוא מעיד, לדעתו, שממעייטים בערכו שם, וכי יזכה לחירות רבה יותר משהעז לייחל מלכתחילה. ואם מקווים שם להפיל עליו אימה מתמדת מכוח אותה הכרה שניתנה למעמדו כמודד-קרקעות – הכרה הנובעת מעליונות רוחנית, כמובן – הרי שטעות בידם, רק צמרמורת קלה חלפה בגופו, לא יותר.

לשווארצ'ר, שניגש אליו במורך, סימן ק' בניע-יד להתרחק; את ההפצרות שיעבור אל חדרו של הפונדקי דחה מעליו, ורק ניאות לקבל מידי הלה כוסית משקה לשינה, ומידי הפונדקית קערת רחצה עם סבון ומגבת, אף לא היה עליו לדרוש כלל שיפנו את האולם, שכן הכול כבר נדחפו לצאת, מסבים פניהם הצדה מחשש פן יכיר אותם למחרת; המנורה כובתה, סוף-סוף הניחו לו. הוא שקע בשינה עמוקה וישן עד הבוקר, העכברושים שחלפו על-פניו ביעף פעם או פעמיים כמעט שלא הפריעוהו.

לאחר ארוחת-הבוקר, שלדברי הפונדקי שולמה כולה, כמוה ככל שאר הוצאותיו של ק', על-ידי הטירה, ביקש ק' לצאת מיד אל הכפר. בשל התנהגותו של הפונדקי אמש הקפיד ק' להמעיט ככל האפשר בדיבור עמו, אך כיוון שהלה כירכר סביבו בלי הפוגות בתחינה אילמת, נכמרו עליו לבסוף רחמיו של ק', והוא הזמינו לשבת אתו קצת.

"עוד לא פגשתי את הרוזן," אמר ק', "האם נכון מה שאומרים עליו, שהוא משלם כסף טוב בעד עבודה טובה? מי שיוצא למסע רחוק כמוני, כה רחוק מהאישה והילד, רוצה מן הסתם גם להביא משהו הביתה."

"בעניין זה אין לאדוני מה לדאוג, מעולם לא נשמעו פה תלונות על שכר דל מדי."

"יפה," אמר ק', "איני ביישן מטבעי, ואני מסוגל לומר את דעתי גם באוזניו של רוזן, אך ברור שעם האדונים הללו מוטב לבוא לידי הסכמה בדרכי שלום."

הפונדקי ישב מול ק' על קצה אדן החלון, נוחות רבה מזו לא העז להרשות לעצמו, וכל אותה שעה הביט בק' בעיניים חומות גדולות, נפחדות. בתחילה ממש נטפל אל ק', ואילו עכשיו דומה היה שכל רצונו לברוח משם. האם חשש שמא יישאל על-אודות הרוזן? האם חשש שאין לסמוך על ק', שנחשב "אדון" בעיניו? ק' ביקש להסיח את דעתו של האיש. הוא העיף מבט בשעון ואמר: "עוד מעט יבואו העוזרים שלי, תוכל לאכסן אותם פה?"

"כמובן, אדוני," אמר הלה, "אבל הם ודאי יתגוררו אתך בטירה, לא?" כלום ויתר האיש בקלות כה רבה ואף בחפץ-לב על לקוחות אפשריים, ובייחוד על ק', שאותו שילח אל הטירה בנחרצות שכזאת?
"זה עוד לא בטוח," אמר ק'. "קודם כול עלי לברר איזו עבודה יתנו לי. אם אצטרך לעבוד כאן למטה, למשל, יהיה סביר יותר שגם אגור כאן למטה. חוץ מזה אני חושש שהחיים שם למעלה בטירה לא ימצאו חן בעיני. חירותי חשובה לי."

"אינך מכיר את הטירה," אמר הפונדקי חרש.

"אכן," אמר ק'. "אין לחרוץ משפט מהר מדי. לפי שעה איני יודע על הטירה אלא זאת, שהשכילו שם לבחור מודד-קרקעות ראוי לשמו. ואולי יש להם שם גם יתרונות אחרים." והוא קם על רגליו כדי לפטור לשלום את הפונדקי שנשך את שפתיו בעצבנות. לא קל היה לקנות את אמונו של האיש הזה.

בדרכו החוצה צדה עינו של ק' תמונת-דיוקן כהה, תלויה על הקיר במסגרת כהה. עוד מעל-גבי יצועו השגיח בה, אך מרחוק לא הבחין בפרטים ונדמה לו כי התמונה עצמה הוצאה מן המסגרת, וכי אין הוא רואה אלא את הלוח השחור שנותר מאחוריה. עכשיו התברר שזו בכל זאת תמונה, דיוקן של גבר כבן חמישים. ראשו היה שמוט עמוק כל כך על חזהו, עד שעניו נראו אך בקושי, ודומה היה שמצחו הכבד, הגבוה, וחוטמו הגדול המעוקל הם שמשכו ככה את גולגולתו כלפי מטה. בשל תנוחה זו של הראש היה זקנו המגודל מעוך מתחת לסנטר, וחזר והזדקר למטה ממנו. ידו השמאלית, פרושת אצבעות, היתה תחובה לו בשערו

העבות, אך כוחה לא עמד לה למשוך את הראש כלפי מעלה. "מי זה," שאל ק', "הרוזן?" ק' עמד לפני התמונה ואף לא טרח להפוך פניו אל הפונדקי. "לא," אמר הפונדקי, "זה שר-הטירה." "אכן, שר נאה יש להם שם בטירה," אמר ק', "חבל שיש לו בן לא-יוצלח שכזה." "לא," אמר הפונדקי, משך אליו קצת את ק' ולחש באוזנו: "שווארצ'ר הגזים אתמול, אביו הוא סגן-שר בסך הכול, ואפילו מן הזוטרים שבהם." אותו רגע היה הפונדקי בעיני ק' כילד קטן. "נוכל שכמותו!" אמר ק' ופרץ בצחוק, אך הפונדקי לא צחק כלל ואמר: "גם אביו שלן הוא בעל-שררה." "נו, באמת!" אמר ק', "כולם בעלי-שררה בעיניך. אולי גם אני?" "אתה," אמר האיש במורך, אך בכובד-ראש, "אינך בעל-שררה בעיני." "אני רואה שבכל זאת יש לך טביעת-עין," אמר ק', "בינינו לבין עצמנו, אני באמת לא בעל-שררה. ומשום כך, מן הסתם, אני רוחש כבוד לבעלי-השררה לא פחות ממך, אך כיוון שאני חסר את הכנות שלך, לא תמיד אני מוכן להודות בזה." וק' טפח קלות על לחיו של הפונדקי, לנחמו ולהטות את לבו אליו. ואכן, הלה התחייך קצת. לאמיתו של דבר היה נער כמעט, פניו רכות ועליהן רק חתימת-זקן, לא יותר. איך נזדמנה לו בכלל אותה אישה עבת-בשר ומזדקנת שלו, שנראתה בעד הצוהר מתרוצצת במטבח ומרפקיה זקורים לה הרחק מגופה? אבל ק' לא רצה להוסיף ולדחוק בו עתה, לא רצה שיתפוגג החיוך שהצליח להפיק ממנו סוף-סוף, על כן רק סימן לו שיפתח לפניו את הדלת ויצא החוצה אל הבוקר החורפי הנאה.

כעת ראה למעלה את הטירה, קווי-המתאר שלה משורטטים בבהירות באוויר הצלול, מודגשים עוד ביתר שאת מחמת השלג, שהיה מונח שם בשיכבה דקה והבליט כל צורה וצורה. למעלה על ההר היה השלג מועט, כמדומה, בהשוואה לכמותו העצומה כאן בכפר, וק' התנהל בכבודות לא פחותה מזו שהלך בה אמש בדרך-המלך. השלג הגיע פה עד חלונות הבקתות ממש, וקצת למעלה מהם כבר שב ורבץ מלוא כובדו על הגגות הנמוכים – ואילו למעלה, בראש ההר, היה הכול ממריא-נוסק אל על, קליל וחופשי, או מכל מקום ככה נדמה מכאן.

הטירה, כפי שנראתה מכאן, מרחוק, תאמה בכללותה את ציפיותיו של ק'. לא מבצר-אבירים עתיק ולא בניין-פאר חדש, אלא מתחם רחב-ידיים, שפלל כמה מבנים בני קומתיים והמון מבנים נמוכים, מצופפים יחדיו; מי שאינו יודע שטירה לפניו, עשוי לחשוב שזו עיירה. רק מגדל אחד ראה

מולו ק', ונבצר ממנו להבחין אם היה זה חלק מבית-מגורים או מגדל של כנסייה. עורבים חגו סביבו להקות-להקות.

ק' המשיך ללכת, עיניו נעוצות בטירה, שום דבר אחר לא העסיק אותו. אך ככל שהתקדם בדרכו, כן איכזבה אותו הטירה, שהרי ככלות הכול לא היתה אלא עיירה עלובה, מצבור של של בתי-כפר שיתרונם בכך, אולי, שהם בנויים אבן כולם, אלא שהטיח נשר מעליהם זה כבר, והאבן נדמתה כמתפוררת. זכר עיירת הולדתו חלף בראשו ביעף; זו לא נפלה כלל ממה שמכנים פה טירה, ואילו חיפש איזה אתר-תיירות לבקר בו, כי אז לא היה שום טעם להרחיק נדוד כל כך, אדרבא, ביתר תבונה היה נוהג אילו חזר לבקר במולדת הישנה ההיא, שימים כה רבים לא שב לראותה. במחשבותיו השווה את מגדל-הכנסייה שבמולדת עם המגדל פה למעלה. המגדל ההוא – נחוש, נחרץ, מתחדד והולך כלפי מעלה בקו ישר ובראשו גג רחב של לבנים אדומות, בניין שכולו ארציות – וכי מה עוד בכוחנו לבנות? – אך תכליתו נעלה יותר מזו של המון הבתים הנמוכים, ופשרו בהיר מזה של יום-החולין העכור. המגדל פה למעלה, היחיד שנראה לעין – מגדל של בית-מגורים, כפי שהתברר כעת, אולי של הבניין הראשי – היה מבנה עגול חסר ייחוד, מכוסה בחלקו קיסוס שהוסיף לו לוויית-חן, עם חלונות קטנים שנזדהרו עתה בשמש – משהו מטורף היה בזוהר הזה – וראשו עשוי כמין עליית-גג שכתליה המשוננים הזדגגו על-פני תכול הרקיע בקו מהוסס, מרוסק, מקרטע, שנדמה כמצוייר ביד חרדה או מרושלת של ילד. הדבר העלה על הדעת דייר נכא-רוח, שראוי היה לו להסתגר מאחרי מנעול ובריה במרוחק שבחדרי הבית, ותחת זאת הוא פורץ את הגג ומתרומם מלוא קומתו, להציג עצמו לעיני העולם.

ק' עמד שוב מלכת, משל היה בעצם העמידה כדי לחזק את כוח-השיפוט שלו. אך מנוחתו הופרעה פתאום. מאחורי כנסיית הכפר, ששם נשאר עומד – בעצם היתה זו רק קפלה שהורחבה כמין אסם כדי להכיל את קהילת המאמינים – נמצא בית-הספר. הבניין הנמוך המוארך, מיזוג מוזר של הארעי עם הישן-נושן, היה מוקף גן מגודר, שכעת היה לשדה-ש לג. אותו רגע יצאו הילדים החוצה עם המורה. בדבוקה צפופה צרו עליו, תלו בו את עיניהם ופיטפטו מכל עבר בלי הפוגה, ק' לא הבין אף מילה מדיבורם המהיר. המורה, צעיר קטן קומה וצר כתפיים, ועם זאת זקוף עד מאוד בלי להיראות מגוחך, השגיח בק' עוד מרחוק, שהרי מלבד תלמידיו

לא נראה סביב-סביב אלא ק' לבדו. בהיותו זר במקום הקדים ק' שלום למורה, ומה עוד שהאיש הקטן אמר כולו סמכותיות שכזאת. "בוקר טוב, אדוני המורה," פנה אליו. הילדים נאלמו דום באחת, הדממה הפתאומית הסבה מן הסתם נחת-רוח למורה, כמין הכנה למה שיאמר הוא עצמו. "אתה מתבונן בטירה?" שאל, סבר-פניו נעים יותר מכפי שציפה ק', אך מנימת דבריו השתמע כי מעשהו של ק' אינו לרצון לו. "כן," אמר ק', "אני זר פה, רק אמש הגעתי לכפר." "הטירה לא מוצאת חן בעיניך?" שאל המורה בחפזה. "מה?" שאל אותו ק', מבולבל קצת, ומיד חזר על השאלה בנוסח מרוכך: "אם הטירה מוצאת חן בעיני? ולמה הנחת שאינה מוצאת חן בעיני?" "היא אינה מוצאת חן בעיני זרים," אמר המורה. כדי שלא להיכשל בלשונו הסב ק' את השיחה לעניין אחר ושאל: "אתה ודאי מכיר את הרוזן?" "לא," אמר המורה וכבר עמד להפוך גבו אליו, אבל ק' לא ויתר ושאל שוב: "מה? אינך מכיר את הרוזן?" "וכי מניין אכיר אותו?" לחש המורה, ומיד הוסיף בקול, בצרפתית: "עליך להביא בחשבון שיש פה ילדים תמימים." אחרי הדברים האלה ראה עצמו ק' רשאי לשאול: "האם יורשה לי לבקר פעם אצל אדוני המורה? עלי להישאר פה זמן רב, וכבר עכשיו אני מרגיש בודד ועזוב מעט, איני שייך לאיכרים, ומן הסתם גם לא לטירה." "אין שום הבדל בין האיכרים לבין הטירה," אמר המורה. "ייתכן," אמר ק', "אך לגבי מצבי אין זה משנה ולא כלום. האם יורשה לי לבקר אצלך פעם?" "אני גר ברחוב הברבור, בבית הקצב." הדבר נשמע אמנם כציון כתובת ולא כהזמנה דווקא, ואף על פי כן אמר ק': "טוב, אבוא." המורה ניענע בראשו ופנה לדרכו יחד עם הילדים, ששבו ופצחו בו-ברגע בצווחות רמות. חיש-מהר נעלמו כולם במורד סימטה תלולה.

אבל ק' נשאר מבולבל ואף נרגז מן השיחה. לראשונה מאז בואו נתקף עייפות של ממש. בתחילה נדמה לו שהדרך הארוכה לכאן לא ייגעה אותו כלל – הרי נדד לו בשופי ונחת, יום אחר יום, צעד אחר צעד! – אבל עכשיו, שלא בטובתו, התחיל המאמץ העצום נותן בו את אותותיו. בכוח שאין לעמוד בפניו נמשך לבו אחר היכרויות חדשות, אך כל היכרות חדשה הגבירה את עייפותו. אם יצליח לכפות על עצמו, במצבו היום, להאריך את טיולו עד פתח הטירה, לפחות, הרי שעשה די והותר.

הוא המשיך ללכת אפוא, אבל הדרך היתה ארוכה, שכן אותו רחוב, רחובו הראשי של הכפר, לא הולך אל הר-טירה אלא רק עבר בסמוך לו,

ומיד אחר כך, כמו להכעיס, התפתל הצדה, ואף שלא התרחק מן הטירה, גם לא התקרב אליה. ק' עדיין ציפה שהרחוב יפנה בסופו של דבר אל הטירה, ורק מכוח הציפייה הזאת הוסיף ללכת; מחמת העייפות, כנראה, לא מצא בו די כוח לעזוב את הרחוב הזה, ואף השתומם לנוכח אורכו של אותו כפר שאין לו סוף – שוב ושוב אותם בתים קטנים, וזוגיות מכוסות כפור, ותלוליות של שלג, ואף לא נפש חיה מסביב – אך לבסוף עקר עצמו מלפיתתו של הרחוב ונבלע בתוך סימטה צרה, בשלג עמוק שבעתיים; המאמץ לחלץ את רגליו המבוססות-ושוקעות היה עצום, זיעה הציפה אותו, ופתאום עמד תחתיו, נבצר ממנו להמשיך.

עתה התברר שלא היה כה בודד ועזוב, מימינו ומשמאלו היו בקתות של איכרים, הוא לש מעט שלג לכדור והשליכו על אחד החלונות. מיד נפתחה הדלת – הדלת הראשונה שנפתחה לפניו מאז יצא אל הכפר – ואיכר זקן במקטורן-פרווה חום עמד בפתח, ראשו מוטה הצדה וכולו מאור-פנים וחולשה. "אולי תיתן לי להיכנס אליך קצת," אמר ק', "אני עייף מאוד." הוא לא שמע אף מילה ממה שאמר לו הזקן, אסיר-תודה היה כשדחפו לעברו קרש שמילט אותו חיש-קל מן השלג, וכעבור צעדים ספורים כבר עמד בתוך החדר.

חדר גדול באור דימדומים. הבא מבחוץ לא ראה תחילה כלום. ק' נתקל בגיגית כביסה והתנווד, יד של אישה אחזה בו. מאחת הפינות עלתה ציווחת ילדים. מפיינה אחרת התאבך עשן והפך את האפלולית לעלטה. ק' עמד שם כמו בתוך עננה. "הוא בטח שיכור," אמר מישוהו. "מי אתה?" שאל קול אדנותי, ומיד נשמע שוב, פונה כנראה אל הזקן: "למה נתת לו להיכנס? איך אפשר להכניס הביתה כל מי שמשוטט ברחובות?" "אני מודד-הקרקעות של הרוזן," אמר ק', מנסה ללמד זכות על עצמו בפני מי שעדיין היה סמוי מן העין. "אה, זה המודד," אמר קול של אישה, ומיד נפלה דממה כבדה. "את מכירה אותי?" שאל ק'. "בוודאי," אמר אותו הקול ביובש. העובדה שהכירו שם את ק' לא נזקפה כמדומה לזכותו.

לבסוף התפוגג קצת העשן וק' התחיל מבחין אט-אט במתרחש סביבו. אותו יום היה כנראה יום-הכביסה הגדול. בקרבת הדלת כובסו כבסיים. אך העשן עלה מפיינה אחרת, משמאל, שם התרחצו שני גברים במימיה המהבילים של גיגית עץ, אשר גדולה כמוה לא ראה ק' מימיו, היקפה היה כהיקפן של שתי מיטות. אך מפתיעה עוד יותר, הגם שלא ניתן לקבוע

בוודאות מה בדיוק הפתיע שם, היתה הפינה הימנית. מבעד לצוהר גדול, היחיד שבכותל האחורי, הפציע אור-שלג חיזור – מן החצר, כנראה – אשר שיווה בוהק רך של משי לשימלתה של אישה שישבה עמוק בפינה, עיפה ושרועה כמעט לגמרי על כורסה גבוהה. עולל יונק היה צמוד אל שדה. מסביבה שיחקו ילדים אחדים, ניכר בהם שילדי איכרים הם, אך היא נדמתה כזרה ביניהם: אכן, עייפות וחולי עשויים לשוות מידה של עידון גם לאיכרים.

”שב-נא!” אמר אחד הגברים, איש עב-זקן ואף בעל שפם, שמתחתיו היה פולט נשיפות קולניות דרך פיו הפעור תמיידית, ומיד הוציא את ידו אל מעבר לשפת הגיגית והצביע, במין מחווה מצחיקה, על תיבה גדולה, מתיו אגב כך קילוחי מים חמים על פרצופו של ק’. על התיבה כבר ישב הזקן שהכניס את ק’ אל הבית, עיניו בוהות נכחו. ק’ נמלא רחשי תודה על שהורשה סוף-סוף לשבת. מעתה לא נתן עליו איש דעתו עוד. האישה שליד גיגית הכביסה, שערה צהבהב וגופה צעיר ומלא, פיזמה לה חרש תוך כדי עבודה, הגברים באמבט בטשו ברגליהם והתהפכו כה וכה, הילדים ביקשו להתקרב אליהם אך נהדפו שוב ושוב בקילוחי מים עזים, שלא נחסכו אף מק’, האישה בכורסה היתה שרועה כנטולת-חיים, אפילו אל התינוק שעל שדה לא השפילה עיניה, אלא נשאה אותן במבט סתום כלפי מעלה.

ק’ התבונן בה שעה ארוכה, מן הסתם, בתמונה יפה ועצובה זו, הקפואה בלא ניע, ואולם אחר כך נרדם, כנראה, שכן משנחרד פתאום לשמע קול רם שקרא לו, היה ראשו מונח על כתפו של הזקן היושב לצדו. הגברים כבר יצאו מן האמבט – שעתה השתכסכו בו הילדים בהשגחתה של האישה צהובת השיער – וניצבו לבושים לפני ק’. התברר שעב-הזקן הקולני היה הזוטר מבין השניים. האחר, איש שקט שמחשבותיו איטיות, רחב גרם ורחב קלסתר, לא גבוה יותר מעב-הזקן וזקנו דליל בהרבה, עמד שם בראש מורכן. ”אדוני המודד”, אמר, ”לא תוכל להישאר כאן. אני מתנצל על חוסר-הנימוס.” גם לא רציתי להישאר”, אמר ק’, ”אלא רק לנוח קצת. זאת עשיתי, ועכשיו אקום ואלך לי.” ”אתה ודאי מתפלא על הכנסת-האורחים העלובה”, אמר האיש, ”אבל הכנסת-אורחים אינה נהוגה אצלנו, אין לנו צורך באורחים.” מרוענן קצת מן השינה, חושיו מחודדים קצת יותר משהיו, שמח ק’ על דבריו הגלויים של האיש. עתה התנועע ביתר

חירות, נעץ את מקלו פעם פה ופעם שם, מתקרב אגב כך אל כורסתה של האישה; במידות גופו, אגב, היה הגדול מכולם שם בחדר.

"ברור", אמר ק', "וכי למה לכם אורחים בכלל. אבל בכל זאת קורה לפעמים שזקוקים לאיזה אורח – לאחד כמוני, למשל, למודד-קרקעות." "אני באמת לא יודע", אמר האיש לאט. "אם קראו לך, הרי אפשר שזקוקים לך, זה ודאי מקרה יוצא דופן, אבל אנחנו, האנשים הקטנים, נוהגים על-פי הכללים, לא תוכל להתרעם עלינו בשל כך." "לא, לא", אמר ק', "אין לי אלא להודות לך – לך ולכולם כאן." ולהפתעת כל הנוכחים סב ק' על עקביו בקפיצה ונעמד לפני האישה. היא נתנה בו עיניים כחולות עייפות, לראשה היה צעיף משי שקוף שהשתפל לה עד חצי מצחה, העולל התנמנם על שדיה. "מי את?" שאל ק'. בנימה מזלזלת – לא ניתן לקבוע בוודאות אל מי כוון הבוז, אל ק' או אל דבריה שלה – ענתה האישה: "נערה מן הטירה."

כל זה לא נמשך אלא רגע, וכבר עמדו שני הגברים ליד ק', זה לימינו וזה לשמאלו, וגררו אותו בשתיקה, אך בכל הכוח, לעבר הדלת, כמו לא היתה שום דרך אחרת להגיע לידי הבנה עמו. בתוך כך הצהיל משהו את רוחו של הזקן והוא מחא כפיים. גם הכובסת פרצה בצחוק ליד הילדים, שנצטוו פתאום כאחוזי טירוף.

אבל ק' כבר עמד ברחוב, הגברים עקבו אחריו מן המפתן, שוב החל לרדת שלג, ועם זאת דומה היה שהיום התבהר במקצת. עב-הזקן קרא בקוצר-רוח: "לאן אתה רוצה ללכת? זו הדרך אל הטירה, וזו – אל הכפר." ק' לא ענה לו, אך לחברו, שלמרות עליונותו היה כמדומה נוח יותר לבריות, אמר: "מי אתה? למי אני חייב תודה על האירוח?" "אני הבורסקי לאַזְמֶן, אבל תודה אינך חייב לשום אדם." "יפה", אמר ק', "אולי עוד נתראה פעם." "אני לא חושב", אמר האיש. ברגע זה הרים עב-הזקן את ידו וקרא: "בוקר טוב, ארתור, בוקר טוב, יִרְמְיָאָס!" ק' הפך פניו, הנה ככלות הכול יש אנשים ברחובות הכפר הזה! מכיוון הטירה קרבו ובאו שני בחורים ממוצעי קומה, שניהם דקי-גו עד מאוד, בגדיהם הדוקים לגופם וגם פרצופיהם דומים מאוד זה לזה, גון פניהם חום כהה, ואף על פי כן התבלט על רקעו זקנקנם המחודד בצבעו השחור העז. בהתחשב במצב הרחוב היו צעדיהם מהירים להפליא, רגליהם הדקות נעו בקצב אחיד. "לאן פניכם?" צעק עב-הזקן. רק בצעקות אפשר היה להחליף דברים עמם, כה מהירים היו

בלכתם ולא נעצרו אף לרגע. "לעסקים, "צעקו לעומתו, צוחקים. "איפה?" "בפונדק." "גם אני הולך לשם, "צעק ק' באחת, מרים קולו יותר מכולם, תשוקה אחזה בו פתאום שיזמינוהו השניים לחבור אליהם; אמנם לא קיווה להפיק תועלת כלשהי מן ההיכרות עמם, אך מכל מקום היו בעיניו בני-לוויה נוחים ומשמחי-לב. אלא שהללו, אף על פי ששמעו את דבריו של ק', רק ניענעו בראשיהם, וכבר חלפו ועברו משם.

ק' הוסיף לעמוד בשלג, לא היה לו חשק לחלץ את רגלו רק על-מנת לשוב ולהשקיעה עמוק יותר בפסיעה הבאה; הבורסקי וחברו, שמחים על שהצליחו לסלק את ק' אחת ולתמיד, דישדשו אט-אט בחזרה אל הבית דרך הדלת הפתוחה קמעה, הופכים פניהם אל ק' שוב ושוב, ק' נשאר לבדו עם השלג האופף אותו. "זו יכלה להיות הזדמנות לאיזה ייאוש קטן, "חלפה מחשבה בראשו, "אילו עמדתי פה באקראי ולא מתוך כוונה."

בבקתה שלשמאלו נפתח אותו רגע חלון זעיר; בעודו סגור נדמה היה שצבעו כחול-עמוק, אולי בשל השלג שהשתקף בו – וכה קטן היה, עד שבהיפתחו כעת לא נראו בשלמותם פניו של המציץ דרכו, רק עיניו בלבד נראו, עיניים חומות זקנות. "הנה הוא עומד שם, "שמע ק' קול רועד של אישה. "זה מודד-הקרקעות, "אמר קול של גבר. ואז ניגש האיש אל החלון ושאל, לא בלי חביבות, אך עם זאת כמי שחרד לסדר הטוב שלפניו ביתו: "למי אתה מחכה?" "למזחלת שתאסוף אותי, "אמר ק'. "מזחלות לא עוברות פה, "אמר האיש, "אין פה תחבורה." "אבל זה הרחוב המוליך אל הטירה, "טען כנגדו ק'. "ואף על פי כן, ואף על פי כן, "אמר האיש מתוך קשיחות כלשהי. "אין פה תחבורה." עתה שתקו שניהם. ובכל זאת נמלך האיש בדעתו, כנראה, שכן השאיר פתוח את החלון, שתמרות עשן פרצו ממנו. "הדרך משובשת, "אמר ק', מנסה לסייע בעדו. אך הלה לא אמר אלא: "כן, בוודאי." ואף על פי כן הוסיף כעבור רגע: "אם תרצה, אסיע אותך במזחלת שלי." "אדרבא, "אמר ק' ורוחו נצטהלה, "כמה זה יעלה לי?" "זה לא יעלה לך כלום, "אמר האיש. ק' התפלא מאוד. "הלוא אתה המודד, "הסביר האיש, "ואתה שייך לטירה. לאן רצונך לנסוע?" "לטירה, "אמר ק' בחופזה. "אם כך, איני נוסע, "אמר האיש מיד. "אבל אני שייך לטירה, "אמר ק', חוזר על מילותיו של האיש. "ייתכן, "אמר האיש באי-רצון. "אם כן, הסע אותי לפונדק, "אמר ק'. "טוב, "אמר האיש, "אני תיכף בא עם המזחלת." כל זה לא עשה רושם של חביבות דווקא, אלא בעיקר של

מִיֵּן צוֹרֵךְ אֲנוּכִי, נִפְחָד, כִּמְעַט נֹקְדָנִי, לְסַלֵּק אֶת ק' מִמְקוֹם עוֹמְדוֹ שֶׁלִּפְנֵי הַבַּיִת.

שַׁעַר הַחֲצַר נִפְתַּח וּמִזְחַלַּת קֶטְנָה וּקְלָה, כּוֹלָה שְׁטוּחָה בְּלִי זָכֵר לְמוֹשֶׁב כְּלִשְׁהוּ, גִּלְשָׁה הַחֻצָּה רְתוּמָה לְסוֹסוֹן דֶּל, וּמֵאֲחֹרֵיָהּ הָאִישׁ, לֹא זָקֵן אֲבָל חָלוּשׁ, שַׁחוּח-גֵּו, צוֹלַע, פְּרֻצוֹפוֹ הָאֲדוּם הַכְּחוּשׁ, הַמְּנוּזָל, נִדְמָה קֶטֶן בְּמִיּוּחַד בְּשֶׁל צַעִיף-הַצֶּמֶר הַכְּרוּךְ לוֹ בְּמֵהוּדָק סָבִיב צוּוֹאֲרוֹ. נִיכָר בּוֹ שֶׁהוּא חוֹלָה, וְשֶׁהִטְרִיחַ עֲצָמוֹ לְצִאת רֶק כְּדִי לְשַׁלַּח מֵעֲלָיו אֶת ק'. ק' הָעִיר מִשְׁהוּ בְּרוּחַ זוֹ, אֵךְ הָאִישׁ נִד בְּרָאשׁוֹ לְשִׁלִּיחָה. ק' לֹא הִצִּיל מִפְּיוֹ אֲלֵא זֹאת – שִׁשְׁמוֹ גְּרִשְׁטֶקֶר הֶרֶכֶב, וְשִׁבְחָר בְּמִזְחַלַּת לֹא-נוּחָה זוֹ מִשׁוּם שֶׁהִיָּתָה מוֹכְנָה לְנִסְיַעָה, וְאִילוּ בִּיקֵשׁ לְקַחַת אַחֲרָת, הִיָּה הַדְּבָר נִמְשָׁךְ זִמָּן רַב מְדִי. "שֶׁב-נָא," אָמַר וְהַצְבִּיעַ בְּשׁוֹטוֹ עַל הַמִּזְחַלַּת מֵאֲחֹרָיו. "אֲנִי אֲשֶׁב לִידֶךָ," אָמַר ק'. "אֲנִי אֲלֶךְ בְּרַגְלִי," אָמַר גְּרִשְׁטֶקֶר. "אֲבָל לְמָה?" שָׁאַל ק'. "אֲנִי אֲלֶךְ בְּרַגְלִי," חָזַר וְאָמַר גְּרִשְׁטֶקֶר, פְּרָץ עַז שֶׁל שִׁיעוֹל תִּקְפוּ וְטִילְטַל אוֹתוֹ כֹּל כֵּךְ, עַד שֶׁנֶּאֱלָץ לְנִטּוּעַ אֶת רַגְלָיו עִמּוֹק בְּשִׁלְג וּלְהִיאַחֵז בִּידָיו בְּשׁוֹלֵי הַמִּזְחַלַּת. ק' לֹא אָמַר עוֹד כְּלוּם, הִתְיַיֵּשֵׁב בְּמִזְחַלַּת מֵאֲחֹר, הַשִּׁיעוֹל שֶׁכַּךְ אֶט-אֶט וְהֵם יֵצְאוּ לְדֹרֶךְ.

הַטִּירָה שֶׁם לְמַעֲלָה, שֶׁק' קִיווָה לְהִגִּיעַ אֵלָיָה עוֹד הַיּוֹם, כִּבֵּר נִעֲטָפָה אֲפֻלוּלִית, לְמַרְבָּה הַפְּלִיאָה, וְשִׁבְבָה וְהִתְרַחֲקָה. אֵךְ כִּמוֹ כְּדִי לְתַת לוֹ עוֹד אִיזָה אוֹת שֶׁל פְּרִידָה זִמְנִית, עֲלָה מִשֶּׁם קוֹל פְּעִמּוֹן, מֵתְרוֹנֵן בַּחֲדוּוָה, פְּעִמּוֹן שֶׁלְרַגְעַ קֶט, לְפַחוֹת, הַרְעִיד אֶת הַלֵּב – שֶׁכֵּן גַּם כֶּאֱב הִיָּה בּוֹ בְּצִלִּיל הַזֶּה – מִשָּׁל הִיָּה בְּהַתְּגַשְׁמוֹת כִּיסוּפֵי הַמְּעוֹרְפָלִים שֶׁל ק' גַּם מִשׁוּם אִיוֹם עֲלָיו. אֲבָל עַד מֵהֵרָה נֶאֱלַם הַפְּעִמּוֹן הַגְּדוֹל, וְתַחֲתָיו עֲלָה קוֹל פְּעִמּוֹן קֶטֶן, חֲדָגוֹנִי וְרַפָּה, אוּלַי עַדִּיין מִלְּמַעֲלָה, וְאוּלַי כִּבֵּר מִלְּמַטָּה, מֵהַכֶּפֶר. הַצִּלְצוֹל הַזֶּה אֵכֵן הֵלֵם יוֹתֵר אֶת הַנִּסְיַעָה הָאִיטִית וְאֶת הֶרֶכֶב עֲלוֹב-הַנֶּפֶשׁ, אֵךְ קְשׁוּחָה-הַלֵּב.

"הֵי, אַתָּה!" קָרָא ק' פְּתֹאוּם – כִּבֵּר קְרוֹבִים הָיוּ לְכַנְסִיָּה, הַפּוֹנְדָק לֹא הִיָּה רְחוֹק עוֹד, ק' כִּבֵּר יִכּוֹל הִיָּה לְהִרְשׁוֹת לְעַצְמוֹ לְהַסְתַּכֵּן קֶצֶת – "אֲנִי מִתְּפֹלָא שִׁישׁ לֶךְ אוֹמֵץ לְהַסִּיעַ אוֹתִי עַל אַחֲרִיתֶךָ בְּלִבְד. אַתָּה רִשְׁאִי לְעִשׂוֹת זֹאת בְּכִלְלִי?" גְּרִשְׁטֶקֶר הַתְּעַלֵּם מִמֶּנּוּ וְהוֹסִיף לְהִלָּךְ בְּנַחַת לְצַד הַסּוֹס הַקֶּטֶן. "הֵי!" קָרָא ק', לְקַח מְעַט שִׁלְג מֵעַל הַמִּזְחַלַּת, לִשׁ אוֹתוֹ לְכַדוֹר וְהַשְׁלִיכּוּ בְּכוּחַ לְתוֹךְ אוֹזְנוֹ שֶׁל גְּרִשְׁטֶקֶר. הַפְּעַם נִעְצַר הָאִישׁ וְהִפָּךְ אֶת פְּנָיו. אֵךְ מִשְׂרָאָה אוֹתוֹ ק' כֵּה סִמּוֹךְ אֲלָיו – הַמִּזְחַלַּת גִּלְשָׁה עוֹד קֶצֶת קְדִימָה – אֶת הַדְּמוּת הַזֹּאת הַשַּׁחוּחָה, לְמוֹדֵת-הַסֶּבֶל, אֶת הַפְּנִים הַלְלוּ הַכְּחוּשׁוֹת, הָאֲדוּמוֹת, הַמִּיּוֹגְעוֹת, עִם הַלְּחִיִּים הַשׁוֹנוֹת מִשׁוּם-מָה זוֹ מְזוֹ, הָאֲחַת שְׁטוּחָה,

האחרת נפולה, את הפה הפעור, הקשוב, עם השיניים הספורות, הבודדות – לא יכול היה ק' שלא לחזור מתוך רחמים על מה ששאל קודם מתוך רשעות, לאמור: כלום אין גְרֶשֶׁטְקֶר עלול להיענש על שהוא מסיע אותו? "מה אתה רוצה?" שאל גְרֶשֶׁטְקֶר מבלי להבין את השאלה, אך גם מבלי לצפות להסבר כלשהו; הוא רק פנה בקריאה אל הסוס והם המשיכו בדרכם.

כשהגיעו כמעט עד הפונדק – ק' זיהה את המקום לפי הפיתול שבדרך – גילה לתדהמתו שכבר היה חושך גמור. כלום שהה בכפר זמן רב כל כך? רק שעה-שעתיים, לפי חשבוננו. הרי עם בוקר יצא לדרך. ולא חש כל צורך לאכול. ועוד לפני שעה קלה היה אור-יום מלא. והנה פתאום עלטה. "ימים קצרים, ימים קצרים," אמר בינו לבינו, גלש מטה מן המזחלת ופנה אל הפונדק.

למעלה, על גרם-המדרגות הקטן שבחזית הבית, ראה לשמחתו את הפונדקי, עומד ומאיר לו את הדרך בפנס. לרגע נזכר ק' ברפכ ועמד מלכת, קול שיעול עלה מן האפלה, זה היה הוא. מילא, הרי עוד מעט יראה אותו שוב. רק משהגיע למעלה אל הפונדקי, שבירך אותו לשלום בהכנעה, השגיח בשני אנשים ניצבים אצל הדלת, איש מכל צד. הוא לקח את הפנס מידו של הפונדקי והאיר בו את השניים; אלה היו הצעירים שכבר פגש בהם, וגם שמע שקוראים להם ארתור ויִרְמִיאָס. עתה עמדו והצדיעו לו. הוא נזכר בימי שירותו הצבאי, ימי האושר שלו, וצחק. "מי אתם?" שאל, משיט מבטו הלוך ושוב מזה אל זה. "העוזרים שלך," השיבו. "כן, אלה העוזרים," אישר הפונדקי בלחישה. "מה?" שאל ק', "אתם העוזרים הוותיקים שלי, שציוויתי עליהם לנסוע אחרי, שאני מצפה לבואם?" הם השיבו בחיוב. "טוב מאוד," אמר ק' מקץ שתיקה קצרה, "טוב שבאתם." "דרך אגב," אמר ק' מקץ עוד שתיקה קצרה, "הגעתם באיחור רב, אתם פשוט בטלנים." "היתה לנו דרך ארוכה," אמר האחד. "דרך ארוכה," חזר אחריו ק', "והרי פגשתי בכם בשובכם מן הטירה." "כן," השיבו השניים בלי כל הסבר נוסף. "איפה המכשירים שלכם?" שאל ק'. "אין לנו מכשירים," אמרו. "המכשירים שהפקדתי בידיכם," אמר ק'. "אין לנו מכשירים," חזרו ואמרו. "ליצינים שכמותכם!" אמר ק', "אתם מבינים משהו במדידת-קרקעות?" "לא," אמרו. "אבל אם אתם באמת עוזרי הוותיקים,

אתם חייבים להבין בזה משהו, " אמר ק'. הם שתקו. "טוב, בואו אפוא,"
אמר ק' ודחף את שניהם לפניו אל הבית פנימה.

* תרגומה של נילי מירסקי ל'הטירה' עתיד לראות אור בהוצאת 'אחוזה בית'.